

طاشينك
ارمنجه يومى سياسى فتره
صاحب امتياز: هراير مامور بابه - ازمير
"TACHINK,"
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE
Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ.	ՎԵՑ.	ԵՐ.
ԻԶՄԻՐ	80	40	20
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱՒԱՌ	80	40	
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	25	15	6ր.

Ձրատարկուած ձեռագիրք եւ չեն օրուիր.

ՏՆՕՐԷՆ - ԽՄԱՐԱԴՐԱՊԵՏ

Հ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

Կայուն Կեանք, Աղմկալից Վիճակ

Կեանքը կեցած է գրեթէ ճանկատաւ. ինչ մէջ Ուրիշ երկրներու յատուկ շարժումն ու եռուզեռ կեանքը չկայ մեր երկրներու մէջ: Այս մասին յոտակ գաղափար մը կազմելու համար այժմ անցնէք օրուան լրագիրները և պիտի համոզուիք: Լրագիրները երկրի մը ունեցած կենսունակութեան ու մեծութեան առօրեայ ցուցանիշներն են:

Վերջին ամիսներու ընթացքին մէջ արդարեւ ինչ կը գտնէք մասուլի էջերուն մէջ, բայց եթէ մշտնջենական կրկնուող ու ծեծուող քանի մը անվերջանալի խնդիրներ: Թուրքիոյ մամուլին մէջ միշտ նոյն նիւթերն են որ իրենց ձևափոխուած վիճակին մէջ կը շրջանադառնան: Ասանկ մը պատերազմներն ունենէք, որոնք մամուլին առաւել նիւթեր կը հալթալթէին: Անոնց յաջորդեցին պատերազմի ռոգալի հետեւանքներուն շուրջ դարձող խնդիրները: Ամիսներով զբաղեցաւ Թուրքիոյ ամբողջ մամուլը Լոնտոնի, Պուրթի, Պոլսոյ հաշտութեան բանակցութիւններով, որոնց վերջը տակաւին եկած չէ:

Իսկ ներկայի մէջ ինչով է զբաղուած այդ մամուլը: Կարելի է բնորոշել քանի մը վերնագիրներու խտացումին մէջ:

Նախ ամբողջ Թուրքիոյ մամուլը կը գրողուի քաղաքականութեամբ և այդ կը նշանակէ թէ քաղաքականութենէ դուրս ուրիշ կեանք չէ մնացած: Մեր երկրներէ երկրներուն մէջ: Աւելի քան տարիէ մը ի վեր ճակատ պէտի միասնական ընելիք միջոցներու մեծ փոխադրութեան մը վրայ է որ կը խոստեն, և զեռ չի հասկցանք թէ այդ փոխադրութիւնը ինչ չի կրնայ, պիտի յաջողի թէ ոչ, հակառակ անոր որ երբեմն ըսուեցաւ թէ ատիկա լրացած վերջացած խնդիր մըն է:

Բարենորոգումներու խնդիրը ամեն օր կը ծնուի կառավարական շրջանակներու, նախարարական ժողովներու և ամենէն աւելի լրագրական սիւնակներու մէջ: Բայց ու է գործնական քաղ մը զեռ առնուած չէ, որով կարելի է հետեցնել թէ այդ Բարենորոգում կոչուածները աւելի խօսքով է որ կը կատարուին, քան գործով:

Արեւելեան Եւրասիոյ, Հայաստանի Բարենորոգութեան խնդիրը, իբրեւ մէկը Թուրքիոյ արդի մասնաւոր և գլխաւոր խնդիրներէն, ուր որ էր հոն կը մնայ, և վրայի դիւանագիտական զբաղումներու առարկայ դարձած է. իսկ մամուլին համար անվերջանալի բանալիներու նիւթ մտաւարարելէ անդին չանցնիր:

Օսմ. երեսփոխանական ընտրութիւնները նոյնպէս օրուան գլխաւոր զբաղումն են: Այնքան, բայց աւելի թնձուք մը դարձած, աւելի ձեռապաշտութիւններու մէջ միայն վիճակով ու հանգամանքներով է որ այդ խնդիրը կը ծնուի, քան այս երկրին իրական օգտին համար: Մինչ վաղ ընտրութիւնները կը կատարուին և ո՞վ գիտէ թէ ինչ արդիւնքով:

Եթէ շարունակենք թուումն մասանջը ընել այն բոլորն որոնցմով կը զբաղի մեր երկիրը և մամուլը այս պահուս, կարելի պիտի ըլլայ հետեւալ խտացած վերնագիրներու ցուցակը երկարել:

Փոխադրութեան խնդիր, Ընդհանուր բարենորոգումներ, Արեւելեան Անատոլիոյ բարենորոգումներ, Ընտրութիւն Օսմ. երեսփոխանութեան և լրացուցիչ տարրերու իրաւունքներու խնդիր, Վեց մեծ պետութիւններու յարաբերական վիճակը

և ունեցած խնդիրները Թուրքիոյ հետ, Փոքր տէրութիւններու և Թուրքիոյ միջև առկա խնդիրներ, Կղզիներու խնդիր, Երկաթուղիներու, մենաշնորհներու և այլն խնդիրներ, Պատրիարքարաններու և Բ. Դրան առկութիւններ, Բ. Դրան և Դիսպանիան միջև անվերջանալի բանակցութիւններ, Բանակին և նաւատորմի լանդմարտրութեան խնդիր, և վերջապէս ո՞ր մէկը թուել այն խնդիրներուն, որոնց մով չըլլապատուած է մեր երկիրը արտաքինապէս, իսկ ներքին հազար ու մէկ խնդիրներու մէջ եթէ մտնենք, կրնանք մոլորիլ. այնչափ շատ են և այլազան ներքին և արտաքին յարուցուած խնդիրները:

Ահա թէ ինչով զբաղուած է այս պահուս կառավարութիւնը և Թուրքիոյ մամուլը: Ժողովուրդով զբաղուող չկայ, ժողովուրդը լքուած է իր ձակապաշտին: Իսկ անոր վիճակը արդէն յայտնի է:

Ու այս բոլոր խնդիրներու վճռողութեան շիջը կը կազմէ դրամը: Երբ դրամ չկայ, ամէն ինչ բնական է կանգ կ'առնէ և կը վճռուի լոկ բարեացակամ խօսքով: Արդի կառավարութիւնը բացայայտ է թէ շատ զիջեցիկ փափաքներ կը անուցանէ. բայց փափաքները իրականացնելու համար հարկ է դրամ և մարդ: Թուրքիա երկուքն ալ զուրկ է դժբաղդարար, և երկուքն ալ համար կարօտ՝ ձեռք պարզելու Եւրոպայի:

Բայց ինչու այդ ձեռքը չի պարզուիր, որովհետեւ արեւելեան արմատացած նախապաշարութիւն ալ հաստատած չիղը այն պիտի համոզուի մը գոյացուցած է որ, Եւրոպայ Արեւելքի թշնամին է, անոր տուած ունէ բարի խորհուրդին անգամ ո՞վ գիտէ տակը ինչ պահուած կրնայ ըլլալ: Բայց չէ՞ որ առանց Արեւմուտքի դրամին, խորհուրդներուն և անկացութիւններուն Արեւելքի մէջ ալ կեանքը կայուն վիճակ մը և մեծութիւն մը պիտի ունենայ: Ի՞նչ չափ Արեւմուտքի հետ մեր ունեցած կամակոր հակառակութիւններէն: Չի խրատուեցանք որ մեզմէ գործադրներուն և անոնց հետ, որոնցմէ կախում ունի մեր կեանքն ու գոյութիւնը, ինչպէս հակառակի անոնց կամքին, մեզի վնասել կը նշանակէ:

Դէ՛ իսկ աղէկ, նուազ վնասով թէ քիչ մը աւելի վնասով ելլելով հաղեցրձ, մեր երկիրներուն շանը, քաղաքական անդորրութիւնն ու նոյն իսկ յատկաշարժութիւնը կը պահանջեն մենէ, որ Եւրոպայի հետ իրաւախոսութեան մը գայիք և հաշտութեան եզերքներ փնտռենք: Բայց, ասոր հակառակը, կը տեսնենք որ օրէ օր մեր և Եւրոպայի յարաբերական վիճակը աւելի կը ծնուի: Դժուար է որ մեր և Եւրոպայի միջև ընդհանուր թուրքիոյ մամուլը:

Իսկ գործին ու կեանքը Թուրքիոյ մէջ գրեթէ կեցած են և մեծ երկուք կայ թէ զեռ այս օրերն ալ պիտի փնտռենք:

Ա.Լ.Օ

ԴԱՇԻՆԻՔ կը ծախուի Հայոց թաղ՝ Առաջնորդարանի դիմաց Հաճի ԿԱՐԱՅԵՏ Մ. Էթնէ: Մէջքէն խառնուելով, Թարեւած թաղ ԳՈՍՏԻ ծխալաւանները, Եւրոպայի ֆէրմանէին դիմաց՝ ծխալաւանա Պ. ՊՕՂՈՍ ԳԱԼՊՈՒՄԻՆԻ ու Գրէմէրի բաստի: Ժին մէջ ՎԱՍԻԼ, ծխալաւաններն մօտ, նոյն պէս նաւամատոյցը ծխալաւան Պ. ԿՍՐԱՊԵՏ ԲէճՕՐ ԶԱՅԵԱՆԻ քով:

ՀԱՅԵԼԻՆ ՄԵՋ

Տօք. Պարէզ՝ անգլիացի բժիշկ մը, կը կարծէ թէ սէրը թուրքաւորութեան մըն է, մի առ մի կ'իջնէ սիրոյ հիւանդութենէն բռնուած անձերու զգացած անհանգստութիւններն, որոնք վերջ ի վերջոյ ենթական արագօրէն կ'առաջնորդեն դէպի ջրհայնոտութիւն, խենդութիւն և թոքախտի ու կ'աւելցնէ Դիւթի միջոցով, երբ շատ ատր հանգամանքներու տակ է ենթական՝ դէպի խորան... ու այս ամենէ յաջող լուծումն է հիւանդութեան ճակարկաց արագութիւնը կասեցնելու:

Վերջապէս անգլիացի բժիշկը կ'ըսէ թէ սէրը ուրիշ արտաբերութեան հիւանդութիւն մըն է, որ ջրհուս կեղծանական մահերը կ'իջնուորէ, ու երբոր, կ'ըսէ, ենթական երիտասարդ է ու առաջին տագնապը կուենայ, անոր արեան շրջաբերութիւնն ալ կ'իջնուորէ:

Եթէ անգլիացի բժիշկին այս վարկածը ընդունուի, անաւարակօք հակասիրային պատուաստ մը պիտի ունենանք ապագային մէջ, ըստ Գլխաւոր Կօթիչի:

Իրաւ է որ եթէ այս տեսակ պատուաստ մը գտնուի շատ մը ընկերական ու անհատական ոմիրներու առաջն պիտի ստանուի, բայց միւս կողմէ հիմնովին պիտի խտրուի ընկերային պայմանները ու հարուստութեան առաջին թափը պիտի զգայ գեղեցիկ սեռը:

Իրականացէք թէ ինչ պիտի ըլլայ խայրանոյ սեռին վիճակը, այլեւ կուտ մը չպիտի արմէ անոր արողագործն, պըճնասիրութիւնը, գեղեցիկ երեւելու փափաքը, հրապուրելի ըլլալու ծառաւը, այլեւ հիմնական պէս չպիտի յաջողի իր լուսնի զննչին մէջ պարուրել տեղի սեռը, իր քաղցրուն հետքերուն վրայ աննցմէ քանի մը հատ ունենալու փոռասիրութեան ալ պիտի զրկուի, հետեւի կամ հազար, մերկայայտ մասամբ կամ ամբողջովին իրեն ուղարկութիւն ընող չպիտի ըլլայ, որովհետեւ անի փոքրիկ օրը մը կուրծքին տակ զգալու վրայ եղողը չունի: չը պիտի առնէ հակասիրային շինուկի կամ պատուաստի դարմանաւորութեան, ըստ բժշկական գիտութեան դարման տանելու սիրոյ զգացումին ծննդեան առաջին կայծերուն... ու ան բժշկուած, զրուհապատ պիտի դառնայ բժին խնդալու այն սիրուն ու գեղանի էակին որ իր սէլ մէջ հրապուրը թոյլօրէն, անտարբերօրէն ցուցադրելով հրահրած էր ցաւաւորութիւն սիրոյ մը կրքոտ տենչանքները...

Տօք. Պարէզի կեանքին համար պէտք է մեծ հոգածութիւն ցոյց տալ արական սեռը, անոր անձին շուրջ անքուն հսկէ, որպէսզի անդորմանելի փորձանքի մը մէջ չզլորտին զինք գեղեցիկ ալ յաղագիտն սեռի տաք գլուխ ժառանգորդութիւններն, որոնք նախնիներ կ'գործին Անգլիոյ մէջ: Համարածիք չեմ ձրանասցի մեծահասակ պաշտօնակցին որ աւելորդ կ'համարի բժշկական դարմաններ կամ շինուկներ բժշկելու համար երկու սիրահարներ, որոնց համար լաւագոյն դարմանն է կ'ըսէ, իրարու հետ ապրեցնել քանի մը ամիս, նոյն իսկ քանի մը օր, արմատական դարմանն ձեռք բերելու համար, մեղք որ Դիւթի միջոցով Բարիզի մը ըլլալով կը վախնայ այդ ամիսներն ու օրերը, ժամերու փոխելու... զարմանալի չէ...

Իմ մասին անհնալու դարմանն հակասիրային պատուաստի մը գլուխը պիտի ըլլար, ջրադուրիւր ընելու համար միանգամ ընդ միշտ սիրոյ թագաւորութեան բռնակալ շրջանները, ըլլան ոսկիէ, արծա-

թէ կամ ցուրտ ժանգոտած երկաթէ, թերեւս այն ատեն ախարս բոլորովին կերպարանափոխ պիտի ըլլար ու ազատ շունչ պիտի առնէր մարդկութիւնը...

Ի՞նչ է կարծիքը, — արդեօք յանդուգն հարցում մը ըրած պիտի ըլլամ, — իզական քնքոյ սեռին այս նորօրինակ վարկածին առթիւ...

Հարցումս կ'զգամ թէ վտանգաւոր է ու արդէն ահա ընդհանրաւ կ'կարծեմ պաշտելի դիմագծերու ու զգլխիչ աչքերու քոցավառելը ու խոժոռ ակնարկներով չեղակի վրաս կեղծանալը, ուստի խոհեմութիւն կ'համարիմ հոս կանգ առնել, անոնց ազատ կամքին թողնելով մերժել՝ հակասիրային պատուաստի յաղթանակը կամ ընդունիլ՝ երկութեան փրկելու ձեռքով ամուսնութիւններ, որոնք իրապէս օր մը միայն կեանք կուենան՝ վարդի մը նըման...

ԵՍ

ԱՆՍԻՆԱԶԱՐԴ ՓԱՅԱՆ

«L'appétit vient en mangeant» կըսեն ֆրանսացիները և մեր պատաւ տուտուենքը՝ «խօսքը» խօսք կը պանայ, եսվրում»:

Մի՞ այսպէնք զիս ուրեմն եթէ այսօր ալ վերադառնամ Թագուր փաշայիս, որուն վրայ anectode մը պատմեցի հաս, զեռ ութ օր չընեմ:

Հանգուցեցաւ Յակոբեան Թագուր փաշան, ինչպէս կարծեմ անցած անգամ կըրցայ հապճեպ կերպով ուրուագծել, ամենաբարձր, հազուագիւտ, չնայնաբիկ յատկութիւններով օժտուած անձ մըն էր որ Հայուն ուղիմութեան, գործնական ոգիին և ծովածաւալ ընդունակութեան specimen մը կրնար նկատուիլ օտարներու կողմէ:

Գաղափար մը տալու համար ձեզի անոր բազմազան կարողութիւններուն վրայ իրեւ վարչագէտ, գործի մարդ, և իբրեւ խելքի ու կամքի տէր անձնաւորութիւն, սաչափը ըսեմ որ, եթէ այսօր այդ մեծատաղանդ իղմիրցին օղջ ըլլար և իրեն յանձնէր Նրուստադէմ կարգի զնելու գործը, կերպով մեզի որ, մէկ շաբաթ մէջ մեզ Սաղմը կը մաքաբործէր, ամէն ինչ տեղը կը բերէր, այնքան զիւրաւութեամբ որքան, ամէնէն շուրջի կինը պիտի ստէր երկու հոգիի ուտելիք ապուրիս բրինձը:

Արդէն բաւական էր անգամ մը միայն զինքը տեսնել հեռուէն, կառքին մէջ բազմած, անմիջապէս դու քեզի ըսելու համար «Աս մարդը՝ բան մը ըլլալու է»:

Ծիշտ ինչպէս մեր պատուական, մեր խոհեմագարդ դիւանապետը, ալեկոյ Սարգիս Պալապանեանը տեսնելուդ, անպատճառ կը բացազանչես» Այս mignon կծուրդը ընտրի կրնայ կոր դար մը չալկել:

Մեծ մարդու, ինչպէս նաեւ գեղեցիկ մարդու տիպարներ էին այդ երկու եգիպտահայ illustrationները՝ Նուպուր փաշան և իր ձեռնասունը՝ Թագուր փաշա Յակոբեանը:

Այսօր, երկուքն ալ կը հանգչին Աղեքսանդրիոյ Ս. Պողոս և Պետրոս եկեղեցւոյ տը և ձախ երկու կողմերը:

Մէկուն մահարձանը կողքիկէ հայ Հաննալը և միւսին՝ Հայ Ճարպիկութիւնը:

Թագուր փաշա Յակոբեան, իր չընաղ յատկութիւններուն կը միացնէր կարծրասիրտ, զթալ չի գիտող մարդու համարաւ մը, երկու տկարութիւններ ասոնք, որ իր վայելած փառքն փոխանակ բան մը պակսեցնելու, աւելցուցած են իր հարուստութիւնը:

Գործազուրկ սիրտը չափ անշահ վերաբերվող մեծ է, հիմա որ տարիներ անցած են և փաշային գերեզմանին գլխուն վերև տնկուած կիպարիսը մինչև ամպերը կը բարձրանայ, ես ալ կը խոստովանիմ թէ հանգուցեալ փաշան, քանիցս մեզի ըսած էր որ «բարութիւնը ջղային տը կարութեան մէկ հետեւանքն է» և ահա ինչու շարունակ bromure կը գործածէր զօրացնելու համար... չիղերը:

Բարկացած րոպէներուն չէր քաշուեր բացէ ի բաց յայտարարելու— էն ատա ժա էլ լիք ի թմբ մ պաքընը քի քէօթիլը ի թմբիլմ ։

Օ՛... պաշտօնի մարդը...
Փոխանակ՝ բարի մարդու անուն մը ձգելու, 370.000 ոսկի ձգեց. ինչ որ իր խելացի մարդ եղած ըլլալը հրաշափառ կերպով կապացուցանէ:

Մարդը աղէկութիւն ընել չէր սիրեր ասօթ թէ:

Մարդեր կան որ քօնեաք չեն սիրեր և նարկիլէն կը պզգան ոմանք անտանիի կը գտնեն ծովով ձամբորդութիւնը և համբոյր մը տալ չգիտող կիները ու թիշներ կը սօսկան պանիրէն, դեղձէն և խոշոր, սև պէնկեր ունեցող աղջիկներէն, չկան մարդիկ որ մահացու մեղք կը սե պեն ժամուն Թապսխիս տասը փարա ձգեցը և եղունգները մաքրելը: Ինչքան ժողովի ես կը ճանչնամ որ հետու կը փախ չին պաքարաքն, տաք բաղնիքէն և ազգային հանգստակութիւններէն:

Թագւոր փաշայն ալ աղէկութիւն ընել է կը խօսէր: C'était sa marotte:

—Մարդու աղէկութիւն ընելը խենդու է, կըսէր ան անանկ պաղ անտարբերութեամբ մը որ կարծես մէկու մը խրատ կուտայ կոր, որ պաքարաքն մէջ հինգին վրայ թուղթ չի քաշէ:

Թագւոր փաշայն ամէնէն շատ սիրած բաներն էին մէջ մը ստակը մէջ մ'ալ Թրի թաթէն բերել տուած սլափօն խարտիչադեղ քամարիքաները որ բերնիդ շրերը վազցնել կուտային և ետեւուն՝ Աղեք-ասնդրիոյ ամբողջ կնասէր երկտասարդութիւնը:

Ձեզի՛ մէկ մէկ ալ երկուքի հաշուով ցոյց տալու համար թէ ի՞նչ գործազուրկ երբ մը լուռէր փաշան, եկէ՛ք ազտիկ պատմութիւն մը ընել:

Եգիպտոսի մէջ, իրեն պէս, ուրիշ իզմիրքի մ'ալ եկած էր բաղը փնտնելու, Բօմբէր Մելքոնը:

Փաշան յաղդած էր administrateur ըլլալու Եգիպտական երկաթուղիներուն, իսկ միւսը հազիւ կրցած էր այդ միևնոյն վարչութեան մէջ ձեռք անցնել պիլէթիի պաշտօն մը:

Սէ ասանկ ալ ըլլալու էր, որովհետեւ եթէ ամէն մարդ Թագւոր փաշայն պէս administrateur ըլլար, այդ շքանշանները քաշեցնելու շքանշան չի կար:

Ձեմ կարծեր որ sémaphore պատմութիւնը ասանկ շուտ մոռցած ըլլաք:

Մինչ այս, մինչ այն, օր մը չեմ գիտեր ինչ յանցանքի համար, փաշան վրա տարել կուտայ իր հայրենակից իզմիրքին քօմիսէրի պաշտօնէն և խապար կը շրկէ Մելքոնին օր մէջ մ'ալ աչքին չերեայ:

Եւ իրու ալ, քսան և հինգ տարի շարունակ մեր խեղճ Մելքոնը թշուառութեան ծաւը հանեց, որովհետեւ փաշան, սև ոգիի մը պէս կը հալածէր զինքը անողոք յարատեւութեամբ մը:

Երբ կիսմահար օր նախկին քօմիսէրը գործ մը գտեր է յոյն մը, խալիփի մը և կամ հրեայի մը քով, քանը չորս ժամը չանցուցած շր՛ի համակ մը գրէր Մելքոնին նոր քաղաքին և քովէն անմիջապէս հանել կուտար:

Բասն և հինգ տարուան ընթացքին մէջ, գուցէ խեղճ մարդը—որ վեց աղջիկ և մէկ մանչ զաւակ ունէր անուցանելիք—քսան երեսուն տարեք տարեք պաշտօններ գտած էր հոս հոն, բայց երբեք քառսուն և ութ ժամէն աւելի տեղ մը չէր կրցած մնալ:

Կայծակի արագութեամբ փաշային հալածանքը կը հասնէր ետեւէն:

Մելքոնին ետեւէն ինչալը, փաշային համար պիլարտօ խաղալու պէս պրօսանք մընէր Անկէ համ զառէր, տեսակ մը քէֆ:

Մելքոնն ալ իր վրէժը կանէր փաշային վրայ տէստամներ չինելով կուրու թիւնը, դժբաղդութիւնը, և սիրոյ մէջի պատրանքները մարդս բանաստեղծ կրնեն, ահա ինչու Մելքոն աղան Վարու ժանի մը դիւրութեամբ ոտանաւորներ կը գրէր՝ որոնց յանգերը շատ հարուստ էին... քիլիքը վ և անէծքով:

«Պատը ծակող Կարապետ» վերնագրով հատ մը յօրնած էր՝ փաշային եղբոր կառապետ աղային վրայ, որ esprit և հայ հոյանքի գլուխ գործոց մըն է, հաւատացէք:

Եւ որովհետեւ մահը միակ բանն է որ փարայի աչք չունի և ոչ ալ աղուր կնկան, անանկ պատահեցաւ որ փաշան՝ Մելքոնէն ատաջ մեկնի այս ցաւերու հովիտէն, այսինքն աշխարհաբար խօսելու համար, տնկէ իր ոտքերը:

Կրսեն թէ երբ փաշային մահուան լուրը իմացեր է, քօմիսէր Մելքոնը քովը ունեցած երեսուն և եօթը դրուք բաժներ է անմիջապէս ֆէլլահ աղքատներու և ուրախութեան երեք օր և երեք գիշեր բերանը բան չէ դրեր... օղիէն զատ:

Այսպէս, թէ փաշան կը հաւաքէր և թէ Մելքոնը, nuanceի աննշան տարբերութեամբ մը:

Եթէ պատմութիւնս հոս աւարտէր, անշուշտ չէր արժեր որ զայն գրի առնէի: Պատմութեանս վերջը շիրիմ է, անոր համար է որ կաղապիմ ձեգի, պահիկ մը ևս համբերութիւն չենեալ: Ça vaut la peine:

Փաշային մեռնելէ, թաղուելէ, վրան փառաւոր մահաբաժն մը չինուելէն գրիթէ, երկու տարի ետքը, օր մը, Առաջնորդարան գացած էի, այն ատենուան դիւանապետը, բարեկամս Յակոբ Պաղտատեալ տեսնելու:

Աղեքսանդրիոյ այդ օրուան օդը, ըստ իր բարի սովորութեան մարեիք պիտի բերէր վրան, եթէ չի փաշային աթոռս տեղաւորել պարտէզին վրայ նայող պատուհանին առջև,

Վարը, եկեղեցիին ալ կողմի քառա-

կուսի ծաղկատառին մէջ ինչ տեսնամ աղէկ:

Մելքոնը, քօմիսէր Մելքոնը, իզմիրքին, կայնեք Թագւոր փաշայի գերեզմանին վրայ դաշկատարած կաղթի, մերթ ընդ մերթ կը ծնարդէ և դարձի եկող հերիտիկոսի մը պէս Թալ Թալ և ջերմեռանդօն կը զարնէ կուրծքին...

Երա՛գ էր արդեօք տեսածս թէ ո՛չ cinémas films մը: Կիներու երգումին պէս, սկսայ աչքերուս չհաւատալ:

Դերմանները կրնային օր մը հաշտուիլ Թառնացիներուն հետ, բայց Մելքոնը աղօթէ՛ր Թագւոր փաշայի գերեզմանին վրայ, ո՛հ ո՛չ, j'avais surement la berlus:

Առանց գլխարկս առնելու կը վազեմ վար այդ առեղծուածային հանելուկին լուծումը փնտնելու համար:

Կը մօտենալ երկաթեայ վանդակոր մին և դուրս կը կանչեմ Մելքոնը:

—Օ՛ա՛, չուտիկ էլլայ խե երեսդ, կըսեմ հայրենակցիս, ծա՛ ի՞նչ կրնես կայ, խեցար ի՞նչ եղար:

—Ախրէ՛ր, ինչո՞ւ կը հարցնես կայ, կը պատասխանէ քիչ մը չփաթած:

—Օ՛ա՛, քսանը հինգ տարի մարդուն միւր կերար, չորսը ըլիլիլը չի մնաց, հիմա ինչ երեսով եկեր աղօթք կ'ընես կայ վրան:

—Ձգէ՛ ծա՛ Արթին, սա աղօթքս լը մընցնեմ, կիսատ չեմ ուզիր ձեզ:

—Ինչի նայէ Մելքոն ախրէ՛ր, շախմատ վերցուր, ըսէ տեսնեմ ինչո՞ւ աղօթք կ'ընես կայ:

—Աղօթք կ'ընեմ կայ քի, Աստուած տանի աղ ոչուփու՛նը արքայութեան էն աղքեկ տեղը նստեցնէ: Ասանկ գործիս կուգայ:

—Ինչո՞ւ ծա՛ Մելքոն ախրէ՛ր:

—Ձիւնը Գեղե՛նք մերթայ ինչ, կը վախնամ քի հազ չընէր տէ, նորէն սալ լաքաթա բլրիկ կը հաւքէ տէ կուգայ հոս: Ինչ քաշեցի ի՞նչ ձառքէն կօզուէ: Արքայութեան երթայ քի պէլիք հոն տեղ չըլլալի, աղքեկ աղջիկներ տեսնայ տէ չըսիլը կի նստի Ձգէ երթամ աղօթքս լը մընցնեմ, ան անանկ Գանալար է քի Ֆրոսմատ կտնալուն պէս լօլի կրնէ կիլնայ վար, տահա երեք օրէ կօրծի մայայ, կէլլայ քաթ տէլի կը դառնայ կուգայ, ինչի՛նչ ասոր համար աղօթք կ'ընեմ կայ, Բամալալէ՛ս...:

Յ. Ա. Գ. Ի. Բ.

ՄԱՍՈՒԼ

Բարեկամութեան շուրջ խորհրդածութիւններ, խորագրով «Բեյութի» կը գրէ:

Բարեկամութեամբ, ինչ կը նշանակէ, ինչ իմաստ ունի Թուրքիան բարեկամութեամբ, բարեկամութեամբը դժուարէն պէտք որ լը լան թէ ներսէն, Եւրոպայն պէտք որ բարեկամութեամբ Թուրքիան, թէ Թուրքը ինք չիրմով պէտք է բարեկամութեամբ:

Ահաւասիկ հարցումներ և խնդիրներ որոնց չուրջ դեքերիլ սլիտ պահանջէ երկար ժամանակ ու ջանք: Միայն հոստոստ կերպիւ պարզեցնէ բաւական կէտերը որոնց լուծումը այնչափ դժուարին չէ:

Ասպետը իր չորս կողմ արձակեց արագ անկարկ մը, խորունկ և ապահով նման մարդու մը որ վարժուած է խոհեմութեան որ կ'առնէ արիւթիւնը իր վերջին աստիճաններէն:

—Ինչ է այս, մըթմըթաց ինքնիքն, սիրոյ բոյն մը... շատ չարաշուք ամեն պարագայի տակ... թակարդ մը, կարելի է... հըմ... ահա նմանապէս է՛նկ մը շատ հիանալի և անօրինակ գեղեցկութեամբ այս տեսակ միջավայրի մը համար... ճշմարիտ վկայ, կը թողու մընք ան դուռը մը կայ ծաղիկներուն մէջ...:

Սէ խոնարհելով չնարախօրէն, առանց զանց առնելու ցոյց տալ իր սուսերին երկայնութիւնը, անոր վրայ կ'ոթնելով:

—Տիկին, ըսաւ ան, Պորթիայի համալսարանի անունը հաւաստիք մըն է որ գիտութեան և գրականութեան մէջ մեր դաստիարակութիւն կրնայ ըլլալ: Դալով վայելչագիտութեան չեմ կրնար ձեզի նուիրել եթէ ոչ արկածախնդրի մը տեսութիւնները, որ իբրեւ տէր, պատեհապաշտութիւնն ունի, օրուան դիպուածը, տխրութիւնն և ուրախութիւնը առտնէ:

Ժամանակէ մը ի վեր, և թերեւ տառիկներէ ի վեր, մասնաւորաբար Թագւոր քիոյ բնակչութեան բերնին մէջ շրջող բարեկամութեան ինչ նշանակութեամբ է որ կը գործածուին:

Սահման մը տալ, պիտի արժէ թերեւ, դիւրմանալի ներկայանալու համար ընդհանուրին: Բարեկամութեամբ կը նշանակէ, պակասներ լրացնել: Եւ եթէ այդպէս, ուրեմն մինչև զարդ ժողովուրդին պահանջած բարեկամութեամբը ինչ պակասներու լրացման շուրջ անցած ու դարձած են, և կամ Թուրքիոյ պակասները ինչի՛ր եղած են, ու այս պակասներու լրացումը ինչ կերպիւ կարելի է կատարել:

Առաջին աստիճանը բարեկամութեամբը իրականացման կը կայանայ զանաք մեթոտիկ կերպիւ թուղթիւ վրայ պատկերացնել, որով գործը բաւական դիւրացած կը համարուի: Այդ երազն ու պատկերը իրականացնել և կամ գործնականացնել ալ հետեւաբար պիտի նշանակէ Թուրքիան բարեկամութեամբ, Գործնական սակայն երբ ի յաջորդել երազին պատկերին, այսինքն երբ բարեկամութեամբ միջոցառելի վրայ կը մնայ, ինչպէս մինչև ցարդ միևնոյնը եղած է մեր երկրին մէջ, այդպիսի երկրի մը կառավարութիւնն ալ գիւղով ու զաւաճած պէտք է կոչել և ժողովուրդն ալ բողոքելու մէջ փորձառու պէտք է համարել: Երբ կառավարութիւնը անտարբեր է այդ բողոքներուն, գահավիժումն է որ սակայն հոգեւոր ոգիի մը նման օր մըն ալ պիտի պահանջէ մեր կեանքը:

Կ'ըսեն թէ Բարեկամութեամբը համար օտար պաշտօնեաներու, օճար ձեռքերու և օտար մարդոց պէտքը անհրաժեշտ է: Եւ եթէ կայ գաղափար մը որ ծուռ է, անտրամաբանական է այդ ալ օտարներու Թուրքիոյ ներքին դուրսին մէջ ինչպէս, քաղաքականութեան, տնտեսականին, ժողովրդային գործառնութեան, և զանազան փափակ և նրբին խնդիրներու մէջ քիթ խօթելին է:

Ընդհանրապէս, սակայն, երբ Սերուպան իբր բարեկամութիւն աղգ կ'ազայ մեր երկրը, քաղաքավար կերպով կ'ազայ մեզ կողպտուր և ոչ այլ բարեկամութեամբ համար: Միթէ մա՛րդն է որ կը պակսի մեր երկրին մէջ, քաղցիք, կտն մտքեր որոնք քանիցս անգամներ աւելի կարող են քան եւրոպական մտքեր, սակայն դժբաղդ պարագան այն է որ չկան այդ մտքերը գործածել գիտցողներ:

Պէտք է մեր գիւղերական ուժերը բարեկարգել և եւրոպական մոթոսներով, և նմանապէս պէտք է որ մեր ծովային ուժերը ու նաւատորմիդ առաջնորդուի Սերուպայի մտքով, և անհրաժեշտ է որ մեր ոստիկանական դրութիւնն զեկաւարուի դարձալ Սերուպայի փորձառու հանճարով, սակայն երբեք, չպէտք է ան իմանայ մեր տնտեսական ու քաղաքական գաղտնիքը, մեր բոյն իսկ էութիւնը կազմող մասերը, ահա թէ մենք հոս է որ կը հակառակինք երբեմն խորհողներու հետ: Թուրք կառավարութիւնը երբ կը փնտնէ հանճար, տաղանդ, մենք կարող ենք ը-

նակեցութեան: Այս ըսելէ ետք, տիկին, ձեր հրամաններուն պատրաստ եմ:

Պատեւած շարժում մը ըրաւ հրաւիրելու համար ասպետը իրեն հետեւելու և մտաւ ներսի կողմ: Բարտեան անոր ետեւէն գնաց:

—Օ՛հ, օ՛հ, մտածեց ան, զարմացած տեղւոյն հիանալիութիւնն ուր կը գտնուէր, հոս արքայական Լո՛ւլըն է... ո՛չ, որովհետեւ Թառնայի թագաւորը այնքան հարուստ չէ կուտակելու համար այսպիսի հարստութիւններ... Պատեւ, րազմիկի մը բնակարանն է... ո՛չ, որովհետեւ ջղազրգուող այս բուրուցներն աւելի սիրոյ թովալուի մը կը յարմարին: Շուրապտուրի մը բնակարանն է... ո՛չ, որովհետեւ այս զինաշարները որոնք կը տեսնեմ պատերուն վրայ շարուած, պատերազմի մը զարդերն են և ոչ թէ սիրուհիի մը: Ինչ կը տեսնեմ այդ ընդարձակ քառահին մէջ... Գահ մը, ոսկեղէն գահ մը... ո՛հ, թագաւոր մըն է... Այո՛, երկինք վկայ, օրովհետեւ թագ մը կայ գահին վրայ... թագ մը... ո՛չ բոլոր սաղանները վկայ... խոյր մը, պապական խոյր մը...:

սեղ թէ ատկէ շատ ոչինչ կայ մեր երկրին մէջ:

Թուրք կառավարութիւնը երբ խմացաւ կանոններն ու խնդիր փոխադրեցին համար է որ կայսրապետ իր այստեղեք ոչինչ պիտի արժէ:

Թուրքը կարօտ է կառավարելու ուժին, կարօտ է տեսիլիքի, կարօտ է արդարադատութեան, կարօտ է խստապահանջութեան:

Բարենորոգումն մենք մեր ներսիդիէն պէտք է որ յուսանք, Եւրոպայի բարենորոգումը եթէ ոչ բաժանում կը նշանակէ, հայրենակիցներ:

Եւրոպան բարենորոգում կը գոչէ, ու մեր արեւելք տղուկի նման կը քամէ:

Բարենորոգումը, Օսմանն ու Անմէտն է որ միայն անկեղծօրէն կրնաքործեն, պիզ պիզ պաշարմ, մարդու մը է՛ն մը տերիմ բարեկամը իր է՛ն մեծ թշնամին է՛ն:

Ազգութիւն Անճոխուր

Յ. Դուրգէն էֆ. ի յորեմանին առթիւ Իզմիրէն եղած նոտիքատուութիւնը:—

Տիարք Պ. Մարկոսեան 5 ոսկի, Ոմն 60 ֆրանք, Տիկին Բօլին Ս. Սպարթալի, Բ. Թօփալեան, Դ. Եսայեան, Ա. Աքիլեան, Գ. Պուպի 2ական ոսկի, Դոնա մանեան Անտօնեան, Մ. Ազնաւորեան, Թ. Սպարթալի, Զ. Սպարթալի, Յ. Մկրեան, Ստեփան Իփիգենեան, Ա. Համբարձում, Մ. Մօրուքեան, Յ. Պօսթանեան, 1ական ոսկի, Լ. և Լ. Վարպետեան, Նոր. Պաքըճեան, Զ. Քէրէսթէճեան, 20ական ֆր. Յ. Միքայէլեան, Մ. Ու. Է. Ն. Զ. Ներսէսեան կէսական ոսկի, Գ. Փափաղեան, Ա. Պերկամպեան, 2ական մէճիտ, Դուրյումեան 1/2 ոսկի, Տ. Տօ. Նիկեան, Ա. Զաքարեան, Մ. Օսանեան, Գ. Քրքէսէճեան 1ական մէճիտ:

— «Բերզանդի»-ի մէջ կը կարդանք:— Իզմիրի Առաջնորդ Տ. Մատթէոս Մ. Վ. այս առտու (2օրեայք) հասաւ Կ. Պոլիս աւստրիական «Թիւրք» շոգանաւով, որուն նաւագետը մինչև այստեղ մեծ կայան մը վրայ ի պատիւ անոր պարզել տուած էր Օսմ. դրօշ, Ուրբաթ կը մեկնի դէպի Պաթում:

— Այսօր ժամը 9ին, Դարաթաշ Ասան-սէօնի թատերասրահին մէջ Վարդ. Ուսումն. թատերախմբին կողմէ և թատերադեր ղերասան Տիար Տրդատ Նշանեանի առաջնորդութեամբ պիտի տրուի թատերական ներկայացում մը, որուն նիւթն է «Առաքնութեան Վարձատրութիւնը» 4 արարուածով, ներկայացման պիտի յարգէ «Ամբակում Աղային խորամանկութիւնը» անուն ծիծաղաբարձ զաւեշտ մը և Դուրեանի Տրտուէջք»-ին արտասանութիւնը: Տիար Նշանեանի կողմէն, Մուտք՝ 5 դր. փոքրերու համար 3 դր.:

— Ստացած ենք Դեղորդ Մ. Վ. Ասլանեանի «Գեղեցիկ ասացումներ» անուն պիքը, որ միջազգային հեղինակաւոր անձերու բարոյախօսութեան հաւաքածոյ մըն է՝ մաքուր տպագրութեամբ և 120 էջէ բաղկացած: Դիւն է 5 դր.:

Բարտանան չլացած, խորհրդաւոր եւ ռազմեաւ ախարհը փոխադրուած, կը սրտատրուի: Ինչո՞ւ համար գահ մը, ինչո՞ւ համար խոր մը, Ո՞վ էր այս կինը որ իր առջև կը հիանար անոր վէտով տուն և ջրու քաղածքին... Սակայն աչքերը կը բանար: Այժմ այն տարտամ գաղափարն ունէր թէ անարկու առեղծուածի մը առջև կը գտնուէր:

Մատուցաւ կանգ առաւ այն տեսակ մը ներքնաանեակին մէջ ուր ընդունած էր կիզի դուքսը և որ անշուշտ յատկացուած էր օտարականներու: Նստաւ սպիտակ ասուէ բազմոցին վրայ որ իր գեղեցիկութիւնը կը ցուցադրուէր իբրեւ թանկագին մէտալ մը: Բարտանան իր զարմացումէն սթափելէ առաջ:

— Պարոն Ասպետ, ըսաւ ան, դուք էք որ կրէ՛ք հրապարակը ղէ՛մ զրիք կիզի դուքսին և անոր խաղ մը խաղացիք որու վրայ բոլոր Բարիք կը խօսի և կ'սքունջանայ...:

— Ես, տիկին, գոչեց Բարտանան զարմացում կեղծելով և ինքնիշխան հարցնելով որ լաւ երած չպիտի ըլլար եթէ պարզօրէն ձգէր երթար առանց ուրիշ բա:

Տեղագիտական Լուրեր

ԻԶՄԻՐԻ Պրանսական ծովային ընկերութեան նաւերէն «Նիմէ»-ն որ մօտ 800 ուխտաւորներ և ճամբորդներ կը պարուհակէր, «Ոչի» օր Զէյթէյի մօտ աւազնւորուն մէջ խրած է: Նաւուն ենթակուած աղէտին առաջը առնելու համար Զէյթէյէն քաղաքս ուղարկուած հեռագիրներ, օգնութիւն խնդրած են, և պահանջքին համաձայն նաւեր և զօրծաւորներ ղրկը ուած են, կետեքերը աղատելու համար: Տեղեկութեանց համաձայն կըսուի թէ օրին աննպաստութեան պատճառաւ նաւը ազատել ղժժար պիտի ըլլայ, իսկ երբ այս պէս շարունակուի, նաւուն մէջ գտնուող ապրանքներն ու զանազան գոյքերը պիտի անյայտանան բոլորովին:

ԵՒՐՈՊԱՅԻՆԵՐՈՒ ԴՆՈՂԵԱՆ ԱՌՆԻՆ առթիւ քաղաքին մէջ Հինգշաբթի օր Ս. Պողոկարպոս եկեղեցւոյն մէջ կրօնական պաշտամունք մը տեղի ունեցաւ, որուն ներկայ էին Աւստրիական պատերազմաւ նաւի հրաձեւատարն, Պրանսական հիւպատոսը, և «Վէօպէն» տրէտտիքի հրամանատարը:

ԿէՕՐՏԷՍԻ կառավարութիւնը, տեղւոյն կառավարչատան մասերու միոյ նորոգման համար 205 դահեկանի մօտ գումար մը պահանջած է Իզմիրի վարչութիւնէն, ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ և երկրագործական նախարարութեան հրամանին համաձայն տեղւոյն կառավարութիւնը, Պերկամպի և Մէնէմէնի շրջակայքի երկրագործական և անասուններու վիճակին տնօրէն ու հսկիչ կարգուած է, անասնաբոյժ Հասան Մէնմի էֆ.:

ՄԱՐԲԷԼ շոգանաւով երէկ քաղաքին նաւահանգիստը հասան 500ի մօտ օւխտաւորներ: Յիշատիւնէն ոմանք իրենց բնակավայրերը մեկնեցան և ոմանք ալ քաղաք մնացին:

ՎԱՅՆԱՆԵԱՒ Մահմետ Շէյքէթ փաշայի ոճի տնային մասնակիցներէն մի քանիներ որոնք Պատրուկ բանտը կը մնային, երէկ քաղաքս բերուած են Սինոպի բանտը փաշայի փաշային:

ԷՕՏԷՄԻՇԻ ժողովարաններու բաժինին հրամանատար կարգուած է Յունաստանի մէջ գերի բռնուած հարկաւորացի շիւթէին Նալգի էֆ.:

ԿԻՄԱՆԱՆԻ Թէ Պօլսոյ մէջ պատուաւորի թիւակեր սլաւոնացիներ համար մասնաւոր գործարան մը հաստատուած է: Այս ուսարարութիւնը ուրեմն, մեզ կազմած կարգ մը անտանիկի գոհատուութիւններէ, որոնց պատճառն է եւրոպական դաւաճան գործարաններու երբեմն թիւակերը «կիւրէնի» լեցնելը, կը գրէ «Բէօլի»:

ՊՕԼՍԷՆ Սալիկի եկող զինուորներէն մին ևս մեծած է Եթովպիայէ վարակուած ըլլալով: Նմանապէս Մանիսայի մէջ լգինուոր մը մեծած է Բրիտանիայէ:

ԲԷՕՏԷՄԻՇԻ հետեւեալ կը հաղորդէ քաղաքի Թուրք բնակիչներէն մին Պօլսու ղեկորուելու համար քարափ կերթայ ֆրանսական ծովային ընկերութեան և ճամբորդութեան տոմսով մը կը պահանջէ:

Գատրութեան...:

— Դուք էք, պարոն ասպետ, որ կըրիծը քաղաքներէն երկու ամբոխին մէջէն քաղցիք և իր խումբը առաջնորդեցիք Բօր-Նէվէն դուրս...:

— Թող ժանտախտը զիս զգեստէ, մրտածեց Բարտանան, ինչ պէտք ունէի օգնելու այդ կինն որ երկու թիւերու մէջ ընկաւ: Տիկին, շարունակեց ան բարձրաձայն, վստահ էք որ ես եղած ըլլամ...:

— Ամեն բան տեսայ, պատուհանի մը բարձունքէն, ամեն բան տեսայ և ձեզի կը ճանչնամ, այո՛, դուք էք:

— Այդ պարագային, տիկին, պիտի չի համարձակիմ հակառակն ըսել ձեզի: Վերջապէս իմ մասին խեղճ գաղափար մը տուած պիտի ըլլամ այն ֆրանսական աղտուակներէն որոնք վրայ գոր եկած էք ուսումնասիրելու տեղւոյն վրայ:

Բարտանան իր առաջին զարմացումէն սթափած, ինքնիշխան տէր կը դառնար: Միամտութեան և հանդարտութեան ղէժ մը զգեստած էր: Դէ՛մ առ ղէ՛մ կը դիտէր մառախուղ իշխանուհին ու յագուած չէր երեւեր: Իրականին մէջ, կ'ուսումնասիրէր այն արագութեամբ և վստահութեամբ որ իրեն յայտնի չէր:

Պաշտօնեան երբ կը նշմարէ թէ թուրքը թրքերէն է որ կը խօսի իր հետ և ոչ այլ լեզու, յօնքերը պոստիւով կ'ազդարարէ իր խօսակցին թէ ինք թուրք է և թուրքերէն չի զիտեր, պէտք է կամ լատինէն խօսի իր հետ և կամ ֆրանսերէն և կամ ռուսի լեզուով: Իրաւապահանջ թուրքը սակայն կը համարձակի այդ պարագային իր ազգն ու լեզուն պոչտպանել: Իմացը ներկայ յոյն մոլեռանդ ու յամառ պաշտօնեային, որ գուցէ Իզմիրի Թրքապատակ մը եղած ըլլար, թէ հոս Թուրքիա է, թէ ինք թուրք մըն է և թէ երբեք ստիպուած չէ յունարէն և կամ ռուսի լեզու սորվիլ:

Իր պատասխան այս պաշտպանողական, սակայն, Յոյն պաշտօնեան կը դարձնէ իր կոնակը Անմէտ էֆ. ինչ որ կառավարական պաշտօնեայ մըն է ու այս պէս քաղաքավարութեամբ կը վերջացնէ խնդիրը...: Երանի մեզ որ այսպիսի երկրի մը մէջ կ'ապրենք...:

ԲԱՂԱՔԻՍ «Անատոլ» թուրք թերթին տեղեկութեան համաձայն, կիմանաք թէ թրքական արհեստանոցի մէջ, ուսուցիչներ սովորութիւն ունեն հեղեր տակաւին փայտերով ու բրնձով կը թելու իրենց սպակերտները...:

ԶԷՇԵՄԷՍԻ մէջ մինչև ցարդ ծաղկախտէ վարակուող մանչերու թիւը կը մօտենայ ութսուցի իսկ մեռելներու թիւը քառասունի:

ՀՈԳԵՀԱՆԴԻՍ

Յառաջիկայ կիրակի Ս. Ստեփանոս եկեղեցւոյ մէջ պիտի կատարուի հանգուցեալ Յակոբ Դաւիթեանի մահուան քառասունօրեան առթիւ հոգեհանգստեան արարողութեան մը, ուր կ'հրաւիրուին ազգականք և բարեկամը ներկայ գտնուելու:

Կիրակի օր Ս. Ստեփանոս եկեղեցւոյ մէջ տեղի պիտի ունենայ հանգուցեալ Տիկին Մարիամ Յ. Շէրտմեանի մահուան քառասունօրեան առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն մը, ուր կը հրաւիրուին ազգականք և բարեկամը:

ՀԵՌԱԳԻՐ

Կ. ՊՕԼԻՍ, 13 Դեկ.— Թուրքիոյ Վեհախառն կայսրը, Սուլթան Բէշաւ, պաղատութեան հետեւեալով մի քիչ անհանգստութեան ենթարկուած է: Կայսերական բժիշկներ կատարեալ խնամատարութեամբ կը հսկեն Սուլթանը:

ՆՈՅՆ.— Պաշտօնապէս կը հերքուի այն լուրը թէ, Պարսիայի ժողովուրդը ապստամբած է, տեղւոյն, Անգլիական կառավարութեան կողմէն կառավարուելը պահանջած ըլլալով:

ՆՈՅՆ.— Պօլսոյ ռուսական դեսպանը ամէն պարագայի տակ պիտի մեկնի Պօլսէն:

ՆՈՅՆ.— Ռուսիոյ մէջ քաղաքական կացութիւնը կնճռոտած է: Դադարի կու:

այն արագութեամբ և վստահութեամբ որ իրեն յատուկ իր Դաւիթ մատուցած, անկարելի էր հետեւել թէ ինչ կը մտածէր: Բայց առաջին անգամ ըլլալով կը հանդիպէր մարդու մը որ կը զիմարէր իր անկարելին համարձակութեամբ մը և աննշմարելի հեզանքով մը...: Սեւ արտաւանքներու աւելի արագ բախումով մը, աւելի չնչուած մարմարեայ կուրծքերու արտփումով մը, թերեւ պիտի գուշակէին քրտաւորին անգամ ըլլալով յուզուած էր, թէ արձանը կոճկորուէր, հակառակ կամքին անտարակոյս...:

— Պարոն, ըսաւ մատուցած, Կիւլի հրապարակին վրայ ձեր վրայ հիացայ...:

— Հազուադէպ բառեր, տիկին, որովհետեւ ձեր ձեռքն կ'երեւակայիմ թէ ձեր հիացումներն հազուադէպ են:

— Ձեր սուրբ վստահ է, պարոն, ըսաւ մատուցած զարմացած սարսաղուն, բայց ձեր անկարելի շատ աւելի վստահ է: Վերջապէս արժեք ունեցածին վրայ կը հիանամ: Դաք իրականին: Կը տեսնեմ որ մին էք այն մարդիկներէն որոնք հետ աւելեցնութիւնն գերադրոյն ճարպկութիւնը կը դառնայ...:

ԹԱՏՐՈՆ ՍՓՈՐԹԻՆԿ ՔԼԻԻՊ ՆՈՒԱԳԱՅԱՆԴԵՍ Ա. ՇԱՅ - ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

2օրեայք 18/31 Դեկտ. 1913
— Երեկոյեան ժամը 5.30 ին —

Տոմարներ սառնալու համար դիմել:—
Տիարք՝ ՍԻՒՐԻՍԱՐԵԱՆ - ԱԶՆԱԻՈՐ - ԵԱՆ վաճառատուն:

Տիար ԳՐԻԳՈՐ ՊԵՐԿԱՄԱՆԵԱՆ խառնուրդ (Դարա Օսման օղլու իման):

Տիարք՝ ՓԱՓԱԶԵԱՆ ԵՂԱՐՑ վաճառատուն (Պրանկաց թաղ):

և ԹԱՏՐՈՆԻ Կիւլի:

Դիւեր:— Առաջին 8 կարգ 1 1/2 մետ. Մնացեալք 1 » Կարգեր 1/2 »
— (ՏՈՄԱՆԻ չպիտի զրկուի ոչ ոքի):—

սակցութիւններ գործունէութեան մէջ կը գտնուին: Զարին ղէ՛մ դաւադիրներու խմբակի կը կազմուին, և այս խառնակութիւնը երկեղայի արդիւններու պատճառ հանդիսանալ կը գուշակուի:

ՆՈՅՆ.— Եգիպտոսի Նսիվ Ապպաս Հիւսի փաշայի ղէ՛մ իր կինը դատ մը բացած է կալուածական խնդրի մը համար: Նսիվը դատը վերջացնել կը խորհի իր կընդ փաշային: Հոնգարիոյ սահմաններուն մօտ գտնուող իր կալուածներէ մին, ՆՈՅՆ.— Պրանսացի սաւառնորդ Վէստրին աւստրու Պէրուս հասած է: Մ. Վէստրին անդուին թէ կառավարութեան և թէ բնակչութեան կողմէն փառայելը ընդունելութեան արժանացած է:

ՆՈՅՆ.— Մեկնելու վրայ եղող Պօլսոյ Ռուսական Դեսպան Մ. Կիրսի տեղ, չպիտի անուանուի երիտաւար Դեսպան Մ. Հարդին:

ՆՈՅՆ.— Հապէշիսթանի ընդհանուր մահուան առթիւ Ատիս Ապպայն հասած լուրեր կը տեղեկացնեն թէ Հապէշք ապստամբած են հանրապետութեան պահանջելով կառավարութեան:

ՆՈՅՆ.— Թուրքիոյ անկախութեան տարեդարձը որ ամսոյ 17ին կը հանդիպի, չքեղօրէն տօնուելու համար, Պօլսոյ մէջ մասնաւոր պատրաստութիւններ կը տեսնուին:

ՆՈՅՆ.— Ռուսիա Բ. Դրան կիմացնէ թէ, երբ Հայաստանի մասին իր առաջարկած ծրագիրը ընդունուի ան բոլորովին լուր պիտի մնայ Լիման փաշայի խնդրին հանդէպ:

ՆՈՅՆ.— Դերմանական և ռուսական դեսպանները այսօր վարչապետ Սաիտ Հալիմ փաշայի այցելած են, և Ռուսիոյ Հայաստանի մասին առաջարկած ծրագրին իրականացումը առաջարկած են:

ԼԻՆՕԼԵՈՒՄ տախտակամաններու համար, ձրի տեղաւորում:

ՈՐՄԱԹՈՒՂԹ ամէն տեսակ և տուրքի գոյներով:

ՎԱՌԱՐԱՆ խահնոցի պատրոյքով մլամ պէ՛տ և ճնշումով, ամենալեւեղին դրութեամբ:

ՎԱՌԱՐԱՆներ ամէն տեսակ:

ԼՈԳԱՐԱՆՆԵՐ բօրւղէնէ և թէրմօսթօնէ և օղային կազով:

Պիտի գտնէք տմեհաժան և մատչելի գիներով վաճառատանց մէջ:

Ս. Տ. ՆԻԳՕԼԱՏԻ ՈՐՈՒՈՑ

ՄԱՐԳԱՐ ՄԵՍԻԱՆԵԱՆ

Պատմաբան Գալուստի թիւ 3

Թաղի յաճախորդներու հիւրութեան համար ղեկարան փոխադրած եմ Պատմահանէ շատուի թիւ 3 ուր կը գտնուին թարմ և ընտիր դեղեր և ուր դեղագիրները մասնաւոր խնամով կը պատրաստուին անթերի և անխնայապէս:

Դեղարանս կը յաճախեն ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար մասնագէտ կալուղ Հայ և օտար բժիշկներ. Հիւանդները բժիշկներու կողմէն կը քննուին յատուկ բժշկական սանիտարի մէջ, Դաւառներէ եկող հիւանդներու կարող և մասնագէտ բժիշկներ կը յանձնարարուին:

Տօք. Ա. Պաշտօնեան հիւանդներ ղեկարանս ամեն օր Կ. Ա. Ժ. 8-9 և Կ. Ս. Ժ. 5-6:

Դիւերս յին սպասարկութիւն: 75-36

NATIONAL UNION SOCIETY LTD

ՈՐՈՒ ԳՈՐԾԸ ՓՈԽԱՆՑՈՒԱԾ ՈՒ ԵՐԱՇԽԱՌՈՐՈՒԱԾ Է

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD. Է

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԼՕՆՏՈՆԻ ՄԷՋ 1782ԻՆ

Ընկերությունը ընդունում էր պատվարկներ
պահուստ, Գոյքերը եւ. աւելի է քան

Վաւարած է միկնէ աշտօր վնասներու համար աւելի քան

Այս հասկումանօր ընկերությունը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ շէնքեր, ա-
պրանք, կարասի, գործարաններ, եւն. նպատաւաւոր պայմաններով:

Ա.գր. Ոսկի
15.000.000
90.000.000

ԾՈՎԱՅԻՆ ԴԻԻՂ

LIVERPOOL 11 DALE ST

PHOENIX OF LONDON

Այս ընկերությունը կ'ապահովագրէ նշանակաւ ամեն տեսակ ապրանքներ,
ընդդէմ ծովային արկածներու:

Լիազօր ներկայացուցիչ Իզմիրի

Լ. ԵՒ Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

ԱՍՍԱԺ. ՆԱԶԱՐԷԹ. ՊԱՐԲՆԱՆ 33, 35, 37

ԱՅՍ ՊԱՏՈՒՄԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄԻՆ
Կը գտնուի հետեւեալ վաճառաւ ԵՐՈՂ
մէջ.

ՀԱՅ ԼԱՅՑ ԵՒԼՆ. ԵՒԼ.

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

ՌՈՅԱԼ ԷՔՉԵՆՃ

ՀՐԴԵՇԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնադր. 1794 թ. ԵՒ ԼՈՆԴՈՆ

Գոյք ընկերութեան
Վաւարած էր Ապահովագրութեան
ՀՐԴԵՇԻ ԴԻԻՂ. — Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ եւ ամեն հր
կալուածք, կարասիք, ապրանք, նպատաւաւոր պայմաններով:
ԿԵՆԱՐԻ ԴԻԻՂ. — Ընկերութիւնը նպատաւաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ
ծովային արկածներէն: Կ'ապահովագրէ նաեւ ապահովագրութեան, Ընկերութեան
ապահովագրութիւն եւ. եւ. ն. ն. կ'ապահովագրէ մարմանստեղծեան համար գիւղի:
Կ. Ռ. ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ
Քննիչ պատուիրակ
Ս. ՈՒԹՅՈԼ ԵՒ ԸՆԿ
ԸՆԴՔ. Գործակալ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՄԻՆ

ՔԱՄԵԼԻԱԻ

(ՆԱԽՈՐԴ ԿԱՄԱՐԻԹԵՆ)

Վաճառատան մէջ կը գտնուին ամեն նաշակի յարմար ապրանքներ:
Ձմեռան ներկայ եղանակին համար, ընդունած ենք մեծաքանակի ապրանք
որոնք պիտի կրնան գտնուիլ ամեն ներքաշակներու:
Գրեթէ անհամար ամառային զգեստներ, ապրանքներու տոկոսներուն անմիջեւ եւ
կ'ապահովագրէ ամառային զգեստները համար գիւղի:
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՅԱԿՈՒ Պ. ՀԱԼԱՃԵԱՆ

ՊԱՀԱՐԱՐ ԻԶԻ ԹԻՆ 157

ԻԶՄԻՐ

ԴԻՄԵՏԻՔ Վերագրեալ
հասցէին եթէ կուզէք ու-
նենալ անմիջեւ գիւղի
փոքրաքանակ եւ մեծա-
քանակ թէ՛ ԼԵՅՈՆԻ վերա-
բերեալ գործիքներ:

Ամերիկեան ԿՐԱՄՕ-
ՅՈՆԵՐ:

ԿՐԱՄՕՅՈՆԻ բլաքներ
եւ անոր հետ առնչութիւն
ունեցող գործիքներ:

ԳՐՊԱՆԻ Եւրոպական լոյսեր:
ԲԵԹՐՈԼՈՎ վառարաններ:

Եթէ կուզէք չխտրուիլ՝ անգամ մը գէթ
դիմեցէք եւ մեղի դիմող յաճախորդները կ'ե-
րախաւորենք ամէն կերպով գոհ ձգելու:

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Արտօճեալ վ.ն. Կայսեր 1811 Մարտ 20 Թուական հրամանագրով

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ԲԵԹԵՐՍՏՈՒՄԻ ՄԱՍՆԱՌՈՐ ՇԵՆՔԻՆ ՄԷՋ

Ամբողջովի վաճառած Ընկերութեան դրամագումար Ըր. 13,000,000
Երաշխաւորութեան գումար » 231,840,000
Ապահովագր. վաճառած վնասուց հասուցում եւ դրոշմ » 774,867,000
1911 թ. զանգում թոյլ եւ տոկոս » 124,086,000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԽԻՍՏ ՆՊԱՏԱՌՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Կ'ապահովագրէ հրդեհի ու փոխադրութեան վտանգներու դէմ.
Կ'ապահովագրէ կեանքի վրայ եւ ամէն տեսակ արկածներու դէմ.
Կ'ապահովագրէ երկաթուղիի եւ շողեւնաւի արկածներու դէմ.
Կ'ապահովագրէ ապակիներու կտրուելուն դէմ:

Ամէն տեսակ տեղեկութեան համար դիմել՝ ընդհանուր գործակալութեան

ԽՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳՈՒԶԻՆՈՐՈՐ Բաւաւ Եւրոպ. — ԻԶՄԻՐ

ROYAL EXCHANGE ASSURANCE

BRANCHE-MARITIM

ETABL A LONDRES

EN 1720

Ծովային Ապահովագրական Ընկ. Խիստ
վառարան պայմաններով: Մասնաւոր պաշ-
պանութեամբ մը ընկերութիւն կ'ապահով-
ագրորենաւ կրակի արկածներ, 10 օրուար
նոյս անաւանով մը արկածներու (Doeks
մէջ ինչպէս յԱՆՈՐԻՆ Զոյնպէս եւ գիւղատր
տօքներու մէջ ինչպէս Մարտիլի, Հալոյի
Համալսարանի եւ. եւ. ն. ն.:

Իզմիրի ներկայացուցիչ
F. BLACKLER

ՏԻ ԿՐԷՇԱՄ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ԼՕՆՏՈՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1848ԻՆ

Պատրաստ 1910 Դեկտ. 31ին

Օսմ. ոսկի 11,512,611

Առատաձեռն պայմաններ, չափաւոր
բոնուսներ:

Ամեն տեսակ տեղեկութեան համար
դիմել

Ս. ՈՒԹՅՈԼ ԵՒ ԸՆԿ
ԸՆԴՔ. ներկայացուցիչ Ապրիլի
կուսակցութեան

ՍՐՈՍԱԼԻՔՍ

ԳՐԻՔ ՍԱՅՐԱ ՔԱՐԼՈՒ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ 98 ՕՐ
այն բոլոր հիւանդութեանց համար
որոնք Ստամբուլի եւ աղիքնե-
րու կը վերաբերին, նոյն իսկ եթէ
30 տարիէ ի վեր անհնգէ տա-
ռատողներ ըլլան: Մարտողութիւ-
նը կը դիւրացնէ, արտօճեալ կը
բանայ եւ յանձնարարուած Եւրո-
պայի եւ Ամերիկայի բժիշկներէն
առողջացնելով ստամորսի խի-
թեր, փսխումներ, տղոց եւ չափա-
հասներու փորեարութիւն, ստա-
մորսի ընդլայնում, ԹՊՈՒՄ, չղայ-
նութիւն եւ անարարողութիւն:

ԿԸ ԾԱՌՈՒԻ ԲՈԼՈՐ ԳԵՂԱՐԱՆ-
ները:

== 5 ՖՐ. ՇԻՇԸ ==
Կեդրոնացեալի:

ՔՍՐԷՆՍ ՄԱՐԿՈՒՆԱԹՅՈՅ

— (Տրոյիստ) —
ԱՐԱՊ ԽԱՆ - ԻԶՄԻՐ

ՍՏԱՄԳՐԱՆ ԵՒ ԱՂԻԲԵՐԸ

ESTABLISHED 1782

PHOENIX ASSURANCE COMPANY LTD OF LONDON

Դրամագումարի եւ պահեստի գրամ Ա.
Ո. 4,500,000 Տարեկան Հասույթ Ա. Ո.
4,500,000:

«ՅԷՆԻԲՍ» 122 տարիէ ի վեր հի-
մունք ստիկ Հրդեհի ապահովագրու ան ըն-
կերութիւն մ'է եւ ցարդ Հասույթ եւ առաւ
քան 27,000,000 Ա. Ո. Ք. ուց Համար:

«ՅԷՆԻԲՍ» կ'ապահովագրէ հրդեհի
դէմ շէնք, կարասիք եւ ապրանք յոյս նպատ-
աւոր պայմաններով, Դիմել աւ

Լիազօր Ընդհ. Գործակ. Իզմիրի
Գաւառաց

F. BLACKLER